

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) צ"ה ל: (ג) [לקמן דף כז:]; (ג) עיין תוס' מנחות דף מב: ד"ה הקוצים; (ד) מנחות מב: (ה) [לקמן דף כז:] ועיין רש"י לקמן לא. ד"ה אבל, (ו) פסחים ו, (ז) קידושין נב ע"ב.

סוכה

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ואם עשאה וכו' וזפרק ארבעה אחין ובפ"ק כ"ג ותינת קשא נמחק: (ב) ד"ה מנין וכו' דחילל קדושה עליהו איתקנאי: (ג) ד"ה יהוה וכו' שלא נודעה לרבים מכפרת כו' דלמר עולה:

סוכה

גליון הש"ס

גמ' מגין פעצי סוכה. ע"י לקמן דף לו ע"ז רש"י ד"ה אסור להרים:

סוכה

תורה אור השלם
(א) דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּחֻמֹּשׁ עֶשֶׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הָיָה חַג הַסֻּכּוֹת שִׁבְעַת יָמִים לֵילִי: [ויקרא כג, דר]
(ב) חַג הַסֻּכּוֹת תַּעֲשֶׂה לָךְ שִׁבְעַת יָמִים בְּאֶסְפָּד [ויקרא כג, יג]
(ג) גְּדִילִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע בְּנִפּוֹת בְּסוּתָךְ אֲשֶׁר תִּכְסֶּה בָּהּ: [דברים כב, יב]

(ד) דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל בְּגָדֵי הַבְּרִיָּהם לְדָרְתָם וַתִּהְיוּ עַל צִיצִית הַבֶּגֶץ פְּתִיל תִּכְלָת: [במדבר טו, לח]

סוכה

ליקוטי רש"י

ד"ה. משמע כל שצעה לה' הוא הקדש. ע"א החגיגה. שלמי חגיגה ליאסר משהוקדשו. [ביצה ל:]. ואין עושין סוכה בחו"ז יש מועד. מי שלא ישב בסוכה יו"ט הראשון [לקמן כז:]. עשאה פציצית מן הקוצים. הנקצצים היינו חוטין החלוטין בכל הידיעה שקורין פרוק"ש וקוצין אותם מן הצגד. ל"א להכי קרי להו' קוצין שיוצאין מן הצגד כקוצין. נימין. היינו אותן שיוצאין מן הצגד נחפירה. פסול'ה. כל זמן שמחזרין לצגד דבעינן עשייה לשמה [מנחות מב:].

סוכה

לעזי רש"י

פרני"ש. פירוש חוטין (שנסחזירין בסוף צגד שחוזקין מן הצגד לאחר אריגתו) (ערוך ערך גרד ד' ועיין רש"י צבורות דף ח ע"ז ד"ה כדוכי לי גרדי מינה). פומשי"ש. פירוש פקעיות, כדוריות של חוט.

סוכה

בַּתִּנְי' סוכה ישנה. כדמפרש שעשאה קודם לחג שלשים יום ולא פירש שהיא לשם חג: בית שמאי פוסלין. דצעו סוכה לשמה וזו סתם נעשית. ואילו חוץ שלשים לחג הוה כיון דשולחין צהלכות החג קודם לחג שלשים יום^[1] סתם העושה לשם חג הוא עושה אצל קודם שלשים סתמא לאו לחג: ובית הל"ץ

מבשירין. ללא צעינן סוכה לשם חג: בשרה. לצית שמאי אינטריך: **גב' סוכה** לשם חג. דכתיב סוכות לה' לשם מנחת המלך: ע"א החגיגה. שלמי חגיגה שם שמים חל עליהם לחוסרן עד לאחר הקטרת אימורין דזכו צהו צתר הכי משלחן גצוה^[2] כעצד הנוטל פרס^[3]: חג. חגיגה: חג הסוכות תעשה. סוכות תעשה לחג סרס המקרא ודרשהו: בחו"ז ש"ל מוצד. אם לא עשאה מתחילה: פלוגתא דרבי אליעזר צפרק הישן (לקמן כ:): ופרכינן לצית הלל ללא צעו לשמה נימא גבי צינית נמי לית להו דרצ יהודה אמר רב: עשאה. לצינית: מן הגרדין. פרני"ש שחולין צסוף הטלית מותר האריגה וגדל שם הצינית מינה וזה: מן הקוצין. חוטין שנתקו צשמי וקושרים אותן ותלוין לראשיהן^[4] צצגד לאחר שנארג וקרי להו קוצין על שם שצולטין כקוצים: מן הנימין. כגון טלית שתפרוה או שעשו זה אימרא צמחט וראשי חוטי התפירה תלוין זה ומנה גדלו הצינית: פסול'ה. הואיל ותלוין ועומדים כל אלה צצגד ולא נתלו זה לשם צינית לאו עשיה לשמה היא: מן הפיסין. פקעיות כדוריות של חוט לומשי"ש: בשרה. הואיל וכשנתלו צצגד לשם צינית נתלו עשיה לשמה היא דטויה לשמה לא צעינן שאין טויה מן העשיה: כי אמריתה קמיה דשמואל. רצ יהודה תלמידו של רצ ושל שמואל היה לאחר פטירתו של רצ היה אומר שמועות משמו כך אמר לי רצ וכשהרצתי^[5] דצרים לפני שמואל נחלק עליו מ"מ תרוייהו עשיה לשמה צעו:

אלמא לא גרסינן אלא ה"ג אף מן הפיסין פסול'ה דבעינן טויה לשמה דמאן דגרס אלמא משמע דהאי דמוציב קאמר לה ואם כן לא מוציב אלא מדשמואל ולא מילתא היא דרצ נמי עשיה לשמה צעי: פמועוטי גזול'ה. דצעינן תעשה לך משלך:

מתני'

ואסירי מדאורייתא אצל היותר מכדי הכשר לא מיתסרי אלא מדרצנן והא דפריך נמי וכי"ל מהני ציה תנאה ציה תנאה משום דמסתמא כי היכי דלא וזההיא דצינה קשיא מפרק צמה מדליקין (שגת דף כג ושס) דמשמע דנויי סוכה אסורין משום צווי מצוה ולא משום מוקצה וצמקומה פירשנוה: **מה** חגיגה ד'ה אף סוכה ד'ה. קסבר רבי יהודה צן צמירא דאי לאו משום חגיגה מוקמינן לה לסוכה לשם חג: **ההוא מיבעי ליה** פמועוטי גזול'ה. תימנה תיפוק ליה משום דהוה ליה מצוה הצאה צעצירה דמהאי טעמא פסלינן אחרוג^[6] הגזול ציוס טוב שני לקמן צריש לולצ הגזול (ד' כט:): וצההיא שמעתא גופא קשיא דקאמר צשלמא צי"ט ראשון צעינן לכס משלכס אלא צי"ט שני אמאי ומשני משום דהוה ליה מצוה הצאה צעצירה והשתא אם כן ל"ל לכס משלכס ומיהו התם איכא לשנויי דאינטריך למעוטי שאול אצל גבי סוכה ליכא לשנויי הכי לרצנן דאמרי לקמן פרק הישן (ד' כ:): דאדם יוצא ידי חובתו צסוכה של חצירו ונפקא להו מדכתיב כל האזרח צישראל ישבו צסוכות מלמד שכל ישראל ראויין לישב צסוכה אחת וי"ל דטעמא דמצוה הצאה צעצירה לאו דאורייתא אלא מדרצנן ומיהו קשה

מפרק הניזוקין (גיטין ד' נה. ושס) גבי חטאת גזולה שלא נודעה לרבים (א) דאמר עולא צגמרא^[7] צין נודעה צין לא נודעה אינה מכפרת מאי טעמא דיאוש כדי לא קני ושמעינן ליה לעולא דיאוש כדי קני גבי עורות של צעל הצית וגנצ וגולן (צ"ק ד' קיד.) ואומר ר"ת דטעמא דעולא צגיטין משום מצוה הצאה צעצירה אלמא דאורייתא היא ומיהו צלאו הכי לא יתכן דהא צזהדיא קאמר עולא משום דיאוש לא קני ועוד דצפרק מרובה (שס ד' כ:): דריש רצא צזהדיא דיאוש לא קני מדכתיב קרצו ולא הגזול אלא נראה דההוא דהגזול צתרא לאו יאוש כדי הוא דאיכא יאוש ושינוי השם כדקאמר התם צמרובה (שס כ:): דמעיקרא קרי ליה משכא והשתא קרי ליה אצרוז ואע"ג דגבי קרצן נמי איכא שינוי השם כדאמר התם [דף קז כ:]: דמעיקרא חולין והשתא הקדש מכל מקום ממעט מדכתיב קרצו כיון דקודם הקדש לאו שלו הוא ואף על גב דחל עליו הקדש מחמת שינוי השם דאחי השתא לא חזי להקרצה דצעינן קרצו צשעה שמקדיש:

פרק ראשון

סוכה

ט.

סוכה ישנה בית הל"ץ מבשירין. צירושלמי תני צריך לחדש זה דצר חצירה אמרין טפח רבי יוסי אמר כל שהוא ומאן דאמר כל שהוא וצלצד שתהא על פני כולה וצתר הכי איתא התם מצה ישנה פלוגתא דצית שמאי וצ"ה א"ר^[1] דצרי הכל הוא מכיון שלא עשאה לשם פסח דצר צרי הוא שלא דקדק צה: **ואם** עשאה לשם חג וכו'. אפילו לצית הלל נפקא מינה שאין צריך לחדש צה דצר ואפילו לא נפקא מינה אלא לצ"ש יש לו לתנא לפרש צמה נחלקו ולא שייך לאקשווי טעמא דצ"ש אחא לאשמועינן אלא היכא דפליגי תנאי אליצא דצ"ש ולא נפקא מינה מידי צפלוגתא אליצא דצית הלל כי ההיא דרבי אליעזר דמילה (שגת דף קלה.) וצפרק ארצעה אחין (יבמות דף כת. ושס) (א) קשיא וצפ' קמא דצינה (דף קז ז:): וכולן פירשנו צמקומם: **מנין** פעצי סוכה שאסורים ב"ל שבעה. משמע דאסירי מדאורייתא ודרשה גמורה היא מדפריך והא קרא^[2] להכי הוא דאתא ותימנה דצפרק כירה (שגת דף מה.) משמע שהוא מדרצנן דמייתי התם ראייה דרבי שמעון אית ליה גבי נר מתוך שהוקצה למצותו הוקצה לאיסורו מהא דתניא דאין נוטלין עצים מן הסוכה צי"ט ור' שמעון מתיר ושוין צסוכת החג צחג שהיא אסורה וצפ' המציא כדי יין (צינה דף ל: ושס) מיייתי דרשה דהכא ואפילו הכי משמע התם צסוף שמעתין דלא אסירא אלא מטעם מוקצה דקאמרין עזי סוכה דחילל קדושה (צ) איתקנאי לשצעה וי"ל דהאי דאסור מדאורייתא היינו צעודה קיימת אסור ליטול ממנה עצים אצל משנפלה דצטלה מצותה לא אסירא אלא מדרצנן והא דפריך צצינה (שס) וכי"ל מהני ציה תנאה היינו משום דכיון דלא מהני ציה תנאי צעודה קיימת כשנפלה נמי לא יועיל דמיגו דאיתקנאי צין השמשות איתקנאי לשצעה ומשני דסיפא אחאי לסוכה דעלמא והדר פריך מנויי סוכה דמהני ציה תנאה ומשני צאומר איני צודל מהם כל צין השמשות דלא הוקצו למצותו ולא דמו לעצים שהם עיקר המצוה ועל כרחך צודל מהם ויש צהם סתירת אהל ואע"ג דמעיקרא ידע האי טעמא אורחא דהש"ס לפרש דצריו דרך קשיא ותירוץ ור"ת מפרש דעצים של כדי הכשר סוכה חיילא קדושה עלייהו ואסירי מדאורייתא אצל הכשר לא מיתסרי אלא מדרצנן והא דפריך נמי וכי"ל מהני ציה תנאה משום דמסתמא כי היכי דלא וזההיא דצינה קשיא מפרק צמה מדליקין (שגת דף כג ושס) דמשמע דנויי סוכה אסורין משום צווי מצוה ולא משום מוקצה וצמקומה פירשנוה: **מה** חגיגה ד'ה אף סוכה ד'ה. קסבר רבי יהודה צן צמירא דאי לאו משום חגיגה מוקמינן לה לסוכה לשם חג: **ההוא מיבעי ליה** פמועוטי גזול'ה. תימנה תיפוק ליה משום דהוה ליה מצוה הצאה צעצירה דמהאי טעמא פסלינן אחרוג^[3] הגזול ציוס טוב שני לקמן צריש לולצ הגזול (ד' כט:): וצההיא שמעתא גופא קשיא דקאמר צשלמא צי"ט ראשון צעינן לכס משלכס אלא צי"ט שני אמאי ומשני משום דהוה ליה מצוה הצאה צעצירה והשתא אם כן ל"ל לכס משלכס ומיהו התם איכא לשנויי דאינטריך למעוטי שאול אצל גבי סוכה ליכא לשנויי הכי לרצנן דאמרי לקמן פרק הישן (ד' כ:): דאדם יוצא ידי חובתו צסוכה של חצירו ונפקא להו מדכתיב כל האזרח צישראל ישבו צסוכות מלמד שכל ישראל ראויין לישב צסוכה אחת וי"ל דטעמא דמצוה הצאה צעצירה לאו דאורייתא אלא מדרצנן ומיהו קשה

מפרק הניזוקין (גיטין ד' נה. ושס) גבי חטאת גזולה שלא נודעה לרבים (א) דאמר עולא צגמרא^[4] צין נודעה צין לא נודעה אינה מכפרת מאי טעמא דיאוש כדי לא קני ושמעינן ליה לעולא דיאוש כדי קני גבי עורות של צעל הצית וגנצ וגולן (צ"ק ד' קיד.) ואומר ר"ת דטעמא דעולא צגיטין משום מצוה הצאה צעצירה אלמא דאורייתא היא ומיהו צלאו הכי לא יתכן דהא צזהדיא קאמר עולא משום דיאוש לא קני ועוד דצפרק מרובה (שס ד' כ:): דריש רצא צזהדיא דיאוש לא קני מדכתיב קרצו ולא הגזול אלא נראה דההוא דהגזול צתרא לאו יאוש כדי הוא דאיכא יאוש ושינוי השם כדקאמר התם צמרובה (שס כ:): דמעיקרא קרי ליה משכא והשתא קרי ליה אצרוז ואע"ג דגבי קרצן נמי איכא שינוי השם כדאמר התם [דף קז כ:]: דמעיקרא חולין והשתא הקדש מכל מקום ממעט מדכתיב קרצו כיון דקודם הקדש לאו שלו הוא ואף על גב דחל עליו הקדש מחמת שינוי השם דאחי השתא לא חזי להקרצה דצעינן קרצו צשעה שמקדיש:
הא

עין משפט
נר מצוה

זו א מיי פ"ה מהלכות סוכה הלכה ט טוש"ע א"ח סי' תרלו סעיף א:
זו ב מיי פ"ו מהלכות סוכה הלכה טו סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרלת סעיף א:

זה ג מיי פ"ה מהלכות צינית הלכה יא סמג עשין טו טוש"ע א"ח סי' יא סעיף ה:

סוכה

רבינו חננאל

פיסקא סוכה ישנה ב"ש פוסלין ובי"ה מבשירין. מתני' בשלא עשאה לשם סוכה של מצוה לפיכך גרסינן בירושלמי תני צריך לחדש בה דבר חברייא אמרי טפח ו' יוסי אומר כל שהוא. מ"ט דב"ש דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן ובי"ה האי קרא איבעי להו לעושין סוכה כל שבעה ואפילו לחולו של מועד ואסיקנא לבי"ה עצי סוכה אסורין כל שבעה ושם שמים חל על הסוכה. ואקשינן ובי"ה לית להו הא דרב יהודה דאמר עשאה לציצית מן הצמר שנסבך בקוצים וגמרט או מן החוטים של גרדי או מן הנימין פסולה מן הסיסין פ' הן פקעיות כש' כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי אף מן הפקעיות נמי פסולה דבעינן טויה לשמה ובסוכה אמאי לא בעו בי"ה לשמה. ושעינן שאני התם לגבי ציצית דכתיב גדילים תעשה לך לשם חובה לכך בעינן עשיה שהיא הטויה לשם גדילים למעוטי מי שלא נטוה לשם גדילים. ועשו להם ציצית. דייקנן האי דכתיב להם משלהם למעוטי גזול אבל גבי סוכה דליכא קרא אחרנא למעוטי גזולה ודרשינן חג הסוכות תעשה לך למעוטי גזולה אבל עשויה לשמה לא בעינן לדברי בי"ה וקי"ל בהא כשמואל דבעינן טויה לשמה:

סוכה

הגהות וציונים

(א) בבכת"י גוסף הנוטל פרס מן המלך (דק"ס):
(ב) צ"ל **ראשיהן** (באה"מ דק"ס):
(ג) צ"ל **ובשהרצה** (בארות המים):
(ד) **7** בירושלמי ובראשונים איתא **אר"י**:
(ה) צ"ל מדפריך וב"ש **נמי מיבעי ליה להכי** ותימנה דבפרק, וכ"ה ברא"ש (דבש תמר):
(ו) **[צ"ל ומין** (גליון):
(ז) **[צ"ל ומין** (גליון):
(ח) **[צ"ל פולבן** (גליון):
(ט) צ"ל דאמר עולא **דבר תורה** בין וכו' כ"ה בגמ' שם ותיבת בגמרא לכאורה מיותר (פורת יוסף):